

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди
№ МО 3-114
2017 йил

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта
махсус таълим вазирининг
2017 йил 14 август
даги
қарори буйруғи билан
таъликланган

“Тиббий профилактика иши”
йўналиши бўйича олий таълим муассасалари педагог кадрларини
кайта тайёрлаш ва малакасини ошириш курсининг ўқув дастури

Тошкент – 2017

I. Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари

- 1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асрларда жамият ривожига ва таълим-тарбия масалалари.
- 1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этишининг қонунийлик нормалари.

II. Илгор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат

- 2.1. Инновацион таълим технологиялари ва педагогик компетенциялик.
- 2.2. Тиббий профилактика иши фанини ўқитишдаги илгор хорижий тажрибалар.

III. Таълим жараёнида ахборот-коммуникацион технологияларни қўлдан

- 3.1. Электрон педагогика ва педагогнинг шахсий, касбий ахборот майдонини лойиҳалаш.
- 3.2. Тиббиётда ахборот технологияларни қўлдан.

IV. Амалий хорижий тил

- 4.1. Амалий хорижий тилни ўрганишнинг интенсив усуллари.

V. Тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари

- 5.1. Олий таълим жараёнини бошқаришда тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш технологиялари.
- 5.2. Дарсилларга асосланган тиббиётнинг қўлланилиши.

VI. Махусе фандар

- 6.1. Тиббиётда санитария эпидемиология назорати тизими ва унинг аҳамияти.
- 6.2. Тиббий профилактика ишини ўрганишда замонавий технологиялардан фойдаланиш.
- 6.3. Аҳоли саломатлигини сақлашда иммунопрофилактиканинг аҳамияти.

VII. Педагогик амалиёт

VIII. Малякавий аттестация

Курснинг максали ва вазифалари

Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш курсининг максали педагог кадрларининг ўқув-тарбиявий жараёнларини юқсак наъмий-методик даражада таъминлашлари учун зарур бўлган касбий билим, кўникма ва малакаларини мунтазам

4

янгилаш, малака талаблари, ўқув режа ва дастурлари асосида уларнинг касбий компетенцияси ва педагогик маҳоратини доимий ривожланишини таъминлашдан иборат.

Курснинг вазифаларига қуйидагилар кирди:

-“Тиббий профилактика иши” йўналишида педагог кадрларнинг касбий билим, кўникма, малакаларини ўзгусиз янгилаш ва ривожлантириш;
- замонавий талабларга мос ҳолда олий таълимнинг сифатини таъминлаш учун зарур бўлган педагогларнинг касбий компетенциялик даражасини ошириш;

- педагог кадрлар томонидан замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ва хорижий тилларни самарали ўзлаштирилишини таъминлаш;

- махусе фандар соҳасидати ўқитишнинг инновацион технологиялари ва илгор хорижий тажрибаларни ўзлаштириш;

-“Тиббий профилактика иши” йўналишида ўқув жараёнини фан ва амалиёт билан самарали интеграциясини таъминлашга қаратилган фаолиятни ташкил этиш.

Курс якунида тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакалари ҳамда

компетенцияига қуйидагилар талаблар:

“Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари”, “Илгор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат”, “Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларини қўлдан”, “Амалий хорижий тил”, “Тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари” модуллари бўйича тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакаларига қуйидагилар талаблар тегишли таълим соҳаси бўйича педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш мазмуни, сифати ва уларнинг тайёрлашнинг ҳамда компетенцияига қуйидагилар умумий малака талаблари билан белгиланган.

Махусе фандар бўйича тингловчилар қуйидаги янги билим, кўникма, малака ҳамда компетенцияларга эга бўлишлари талаб этилади:

Тингловчи:

- тиббий профилактика иши йўналиши фанининг назарий ва амалий соҳаларда эришган ютуқлари, муаммолари ва истисобини;

- тиббий профилактика иши йўналиши фандарининг фундаментал ва амалий жиҳатларини;

- тиббий профилактика иши йўналиши соҳасидати инновацияларни ва таълим технологияларини ўқув жараёнига таъбиқ этишнинг назарий ва амалий асосларини;

- тиббий профилактика иши йўналиши соҳасидати мутахассисларга қуйидагилар замонавий талабларини;

- тиббий профилактика иши йўналиши соҳасидати санитария ва эпидемиология назорати меъёрларини;

- тиббий профилактика иши йўналиши соҳасидати қонуний-меърий ҳужжатларини;

5

- юқумли ва юқумли бўлмаган касалликлар профилактикаси ва соғлом турмуш тарзини (СТТ) назарий асосларини **билиши** керак;

Тингловчи:

- тиббий профилактика иши йўналиши фанларини ўқитишда илгор таълим технологияларидан самарали фойдаланиши;

- замонавий диагностика ва профилактика усулларидан фойдаланиши;

- тиббий профилактика иши йўналиши бўйича касалликларнинг олдини олиш ва уларни бартараф қилиш, СТТ тартиб этиш ҳамда назорат қилиш кўникмаларига эга бўлиши лозим.

Тингловчи:

- тиббий профилактика иши йўналиши соҳасидаги замонавий диагностика ва профилактика усулларидан фойдаланиш; (сарик-бир хил)

- тиббий профилактика иши йўналишида профилактиканинг

замонавий технологияларини қўллаш.

- тиббий профилактика иши йўналишидаги фанларни ўқитишда муаммолни педагогик ва инновацион ёндашиш **малакаларига** эга бўлиши зарур.

Тингловчи:

- тиббий профилактика иши йўналиши бўйича илгор хорижий тажрибаларни амалиётда қўллаш;

- касалликларни олдини олиш, фавқулодда ҳолатларда санитария ва эпидемияга қарши чора-тадбирларни ташкил қилиш ва ўтказиш, СТТ тартиб этиш ҳамда уларни ўқув жараёнига тadbirk этиш **компетенцияларига** эга бўлиши лозим.

Курс ҳажми

Кайта тайёрлаш ва малака ошириш курси 288 соатни ташкил этади. Ўқув юктамаси ҳафтага 36 соат этиб белгиланган. Кайта тайёрлаш ва малака ошириш йўналиши бўйича таълим дастурларини тўлиқ ўзлаштирган ва Аттестациядан муваффақиятли ўтган курс тингловчиларига Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июндаги ПФ-4732-сон Фармони 3-илоҳаси билан тасдиқланган давлат намунасидаги малака аттестати берилган.

“Тиббий профилактика иши” йўналиши бўйича кайта тайёрлаш ва малака ошириш курсининг ўқув модуллари ва уларнинг мазмунини

1. Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари

1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривож ва таълим-тарбия масалалари.

Мустақил демократик тараққиёт ва жамият ривож. Ўзбекистон Республикаси Биринчи Президентини И.А.Каримов асарларида жамият ривожига доир янгича назарий-концептуал гоялар. Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси.

Ўзбекистон Республикаси Президентини Ш.Мирзиёев демократик ислохотларни изчил давом эттириш тўғрисида. Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатларини химоя қилиш – давлат сифатини устувор йўналиши. Халқ қабулҳоналари ва виртуал марказларининг ташкил этилиши.. Халқ давлат идоралари учун эмас, давлат идоралари халқ учун ишлашининг зарурлиги. Танқидий таҳлил, катъий тартиб натижа ва шахсий жавобгарлик раҳбар фаолиятининг асоси эканлиги. Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Харакатлар стратегиясининг ишлаб чиқилиши, унинг устувор йўналишлари. Ўзбекистон иқтисомий ҳаётида амалга оширилаётган tub демократик ўзгаришлар. Таълим соҳасидаги ислохотлар, модернизациялаш ва интеграциялашни жараёнлари. Жамиятдаги ўзгаришларда ёшларнинг иштироки. Ўзбекистон Ёшлар иттифокининг ташкил этилиши ва унинг аҳамияти.

1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этишнинг қонунийлик нормалари.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тушунчаси ва турлари. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш ва амалга киритиш тартиби. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. “Таълим тўғрисида”ги Қонун. Қарлар тайёрлаш миллий дастури. Қарлар тайёрлаш миллий дастурининг боёқчилари ва асосий йўналишлари.

Коррупцияга қарши курашнинг қонуний асослари ва унинг олдини олишнинг омиллари. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 2 февралдаги “Коррупцияга қарши курашни тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг қондиларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2752-сонли қарорининг мазмун-моҳияти.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июндаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини кайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4732-сон Фармони, 2016 йил 30 ноябрдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини кайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2015 йил 12 июндаги ПФ-4732-сон Фармонига ўзгартириш ва қўшимча киритиш тўғрисида”ги ПФ-4860-сонли Фармони, 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Харакатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сонли Фармони, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мақомазининг 2017 йил 27 февралдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини кайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш курслари тўғрисидаги Низомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 103-сонли қарори, 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли қарори, 2017 йил 16 февралдаги “Олий ўқув юртидан кейинги таълим тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги ПФ-4958-сонли қарори, 2011 йил 20 майдаги “Олий таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш

Тавлим хизматларини кўрсатиш бўйича дунё бозори ва хорижий тажриблар.

Тиббий-профилактика иши соҳасини ривожланишига сўнгги йилларда хисса қўшган хорижий ва маҳаллий ётув олимлар ва улар томонидан яратилган илмий назариялар, илмий мақалалар, кашфиётлар натижаси, тиббий профилактика иши соҳасида нашр этилган сўнгги ўқув ва илмий адабиётлар таҳлили. Тиббий профилактика иши йўналиши фанларининг ҳозирги ҳолати ва истиқболлари вазифалари.

III. Тавлим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш

3.1. Электрон педагогика асослари ва педагогнинг шахсий, касбий ахборот майдонини доинҳадаш.

Замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ва улардан тавлим жараёнида фойдаланиш имкониятлари.

Педагогик фаолиятда амалий дастурий воситалардан фойдаланиш. Microsoft Office пакетининг замонавий версиялари таснифи. Microsoft Office пакетин дастурларида (MS Word, MS Excel, MS Power Point ва б.) ўқув-методик материалларини яратиш усуллари.

Web 2.0/3.0 технологиялари. Педагогик дастурий воситалар. Муаллифлик дастурлари (Spring Free, Article4 ва бошқ.) ва улардан фойдаланган ҳолда мультимедияли электрон ўқув ресурсларини яратиш.

Компьютер тармоқлари. Интернет технологиялари харақтеристикаси. Интернет тармоқининг асосий хизматлари ва унда мулоқот турлари. Интернет ресурсларинан тавлимда фойдаланиш. Zunoet.uz тавлим портали. Google асбоб ускуналари ва хизматлари (сервислари)дан фойдаланган ҳолда ўқув жараёнини ва ахборот тавлим майдонини доинҳадаш. Электрон портфолио ва унда ишлаш технологиялари.

Масофавий тавлим ва уни ташкил этиш асослари. Moodle масофавий тавлимни бошқариш тизимида ўқув ресурсларини яратиш ва жойлаштириш.

Ахборотта таҳлиллар. Ахборотни химоялашнинг замонавий восита ва усуллари. Идентификация ва аутентификация жараёндари.

3.2. Тиббиётда ахборот технологияларини қўлланилиши.

Тиббиётда ахборот технологиялари хақида тушунча. Ахборот технологиялари воситаларини тиббиётда қўлланилиши. Тиббиётда янги ахборот технологиялари, ахборот тизимини бошқариш, ахборот тизимининг функционал ташкил этилишилари. Тиббиётда маълумотлар узатиш тизимини функциянал ташкил этиш ва уларнинг афзалликлари. Замонавий ахборот технологияларини тиббий жараёнларга қўллаш натижасида иш фаолиятини сифатини ошириш ва автоматлаштириш. Тиббий текширув жараёндарида олинган натижаларни ахборот технологиялари ёрдамида қайта ишлаш, статистик анализ қилиш, 2D, 3D график усулда тасвирлаш ва улар асосида маълумотлар базасини яратиш, хавфизлигини таъминлаш. Яратилган

маълумотлар базасидан тиббиётнинг барча соҳасидаги ходимларнинг ягона локал тармоқда шахсий логини парол орқали маълумотлардан фойдаланишни ташкил этиш. Ахборот технологияларни қўллаган ҳолда тиббиёт соҳасида аҳолига интерактив хизматлар кўрсатиш. Тиббиёт соҳасида олинган маълумотлар базасини ахборот технологиялар ёрдамида тавлим тизимига интеграция қилиш.

IV. Амалий хорижий тил

4.1. Амалий хорижий тилни ўрганишнинг интенсиив усуллари.

Хорижий тилни ўқитиш ва ўрганишдаги ислохотлар. Тил бўйича Европа стандарти ва унинг таъкини. Тил алоқа (коммуникация) воситаси сифатида ва тилга оид билим ва кўникмаларни шакллантириш усуллари. Тилни ўрганишда муваффақиятга эришиш шарт-шароитлари: касбий интерактив мулоқот муҳити, мулоқот клубларини ташкил этиш, ўзининг тил кўникмалари даражасини баҳолаш ва бошқ. Хорижий тилни ўрганишда грамматиканинг аҳамияти (грамматика ва лексика-V1-V2 оралигида). Тил ўрганишда ўқитувчи ва ўргатувчиларни роли. Тил ўрганиш учун зарур ўқув-аудио, методик ва онлайн ресурслар. Тилни ўрганишдаган мамлакат маданиятини билишнинг аҳамияти. Маданиятлараро мулоқот компетенцияси (ўзбек ва хорижий тилда сўзлашувчи халқлар маданияти, урф-одатлари, анъаналари хақида чет тилида гапира олиш).

Мулоқот мавзулари: кундалик хаётга оид (шахсий маълумот, оид хақида маълумот, бўш вақтни ўтказиш ва хоказо) иктимой хаётга доир, тавлимга ва касбга йўналтирилган мавзулар.

Мутахассисликка оид матнларни ўқиб, уларни тушуна олиш, оғзаки баён эта олиш, ўз фани бўйича ўқув жараёнини ташкил этишда соҳага оид хорижий тилдан атамалардан фойдаланиш.

V. Тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари

5.1. Олий тавлим жараёнини бошқаришда тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш технологиялари.

Тизимли таҳлил назарияси фанлараро назария сифатида. Тизим ва тизимнинг белгилари. Тизимлар классификацияси. Тизим структураси. Тизимли таҳлилнинг максоди ва вазифалари. Тизимли синтез. Педагогик фаолиятда тизимли таҳлил. Педагогик тизим ва унинг тузулиши. Педагогик вазиятларнинг тизимли таҳлилининг амалга ошириш. Тизимли таҳлилининг амалга оширишнинг асосий боёқчилари. Тизимли таҳлилининг амалга ошириш моделлари. Тизимли таҳлилин амалга ошириш методлари.

Қарор тушунчаси ва унинг асосий вазифалари. Қарор турлари ва уни қабул қилиш усуллари. Қарорларга қўйилган асосий талаблар.

Қарор вариантларини тайёрлаш технологияси. Қарор қабул қилиш жараёни ва педагог шахси. Қарорларни қабул қилиш жараёнига тавсир кўрсатувчи асосий омиллар. Педагогик жараёни бошқаришда қарорларнинг ўрни. Қарор натижаларини баҳолашнинг эксперти ва прогнозтик методлари. Қарорлар самардорлигини баҳолаш мезонлари. Қабул қилинган қарорлар

ижросини таъминлаш механизми. Педологик фаолиятда қарор қабул қилиш технологияси. Қарорлар ижросининг назорати.

5.2. Далилларга асосланган тиббиётнинг қўлланилиши.

Тиббий профилактика иши йўналишлари фанига далилларга асосланган тиббиётнинг мезонларини киритиш. Илмий асосланган тадқиқотларнинг тизимли кўрик базасини яратиш. Тиббий профилактика иши йўналишида илмий тадқиқот ишларини бажариш учун халқаро стандарт асосида рандомизацияланган натижалардан фойдаланиш. Далилларга асосланган тиббиёт терапевтик ва хирургик касалликларни даволашда илмий асосланган индвидуал ёндашуви таъминлайди. Далилларга асосланган тиббиёт асосида терапевтик ва хирургик касалликларни ташхислаш, олдини олиш ва даволашнинг клиник текширишларининг самарадорлиги ва хавфсизлигини аниқлаш.

VI. Махсус фанлар

6.1. Тиббиётда санитария-эпидемиология назорат тизими ва унинг аҳамияти.

Экологик ҳолатни яхшилаш, санитар-эпидемиологик барқарорликни таъминлаш ва аҳоли ўртасида касалликларни қамайтиришда Davlat sanitariya epidemiologiya nazoratining (ДСЭН) аҳамияти. ДСЭНнинг мазмуни, мақсади, вазифалари ва уни ташкиллаштириш. ЎзРнинг "Аҳолининг санитария-эпидемиологик осойишталиги тўғрисида"ги 2015 йил 26 августдаги 393-сонли Қонуни.

Санитария-эпидемиология хизмати структураси, мутахассислар ва давомийдаги шахсларнинг вазифалари. ЎзР ВМнинг "Республика санитария-эпидемиология хизмати фаолиятини ва уни малакали кадрлар билан таъминлашни тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари" тўғрисидаги 2015 йил 26 июндаги 170-сонли Қарори.

Инсон организмга атроф муҳит омилларининг таъсири, гигиеник меъёрлаштириш ва регламентлаштириш асослари. Аҳолининг туъри овқатланиш масалалари, даволаш-профилактика муассасаларида даволовчи-химюловчи тартибнинг гигиеник принциплари, меҳнат гигиенаси соҳасидаги муҳим гигиеник муаммолар, болалар ва ўсмирлар гигиенасининг ўзига хос муаммоларини, соғлом турмуш тарзининг гигиеник асослари.

Хозирги вақтда дунё тиббиётида профилактика амалиётига киритилаётган янгиликлар, уларнинг афзаллик томонлари, тиббий профилактика иши йўналиши тармоқларида замонавий инновацион ўзгаришлар.

6.2. Тиббий профилактика фанларини ўрганишда замонавий педологик технологиялардан (интерактив усуллардан) фойдаланиш.

Тиббиётда эпидемиологик назорат тизими ва унинг аҳамияти.

Ўзбекистон Республикасида Davlat sanitariya epidemiologiya nazoratini tashkil qiladigan. Epidemiologiya nazoratini tashkil qiladigan ilmiy

va uslubiy asoslari. Jamoat salomatligini saqlashda, epidemiyaga qarshi kurashda mikrobiologik va epidemiologik monitoring ushu tizimning bosqaruvi strukturasi va sanitariya-epidemiologik muassasalar, mutaxassislar va davomiydagi шахslarning funktsional vazifalari. Epidemiologiya nazorat – jamoat salomatligini saqlashning va zamonauiy epidemiyaga qarshi kurash shini tashkil qiladigan asosi. Epidemiologiya nazoratiga va mikrobiologik monitoringda zamonauiy kompyuter dasturlarini qullash.

Epidemiologiya nazoratining maqsadi va vazifalari. Utkazilgan profilaktik chora-tadbirlar sifatini va samaradorligiga baho berish. Epidemiologik taxlid va mikrobiologik monitoring natijalaridan muamoviy – mavzuiy rejalarni va maqsadli dasturlarni tuzishda foydalanish. Operativ epidemiologik taxlid natijalaridan epidemiya vaziyatini dinamik baxolash va shu vaziyatga qarab chora-tadbirlarni uz vaqtda utkazishda foydalanish. Infektsion nazorat asoslari.

Юкумли бўлмаган касалликлар эпидемиологиясининг предмет сифатидаги тушунаси ва жамоат саломатлигини сақлашдаги аҳамияти. Юкумли ва юкумли бўлмаган касалликлар орасидаги ўхшашлик ва фарқлари. Хозирги даврдаги юкумли бўлмаган касалликлар эпидемиологиясининг ривожланиш хусусиятлари. Эпидемиологик жараён моделини юкумли бўлмаган касалликларда қўллаш эҳтимолиги. Эпидемиологик текширув усулларини юкумли бўлмаган касалликларни ўрганишда қўллаш. Юкумли бўлмаган касалликлар эпидемиологиясининг келажакдаги истикболли - клиник эпидемиология асослари.

Тиббий профилактика фанларини ўқитишда замонавий технологиялардан фойдаланиш. Профилактика фанларини ўзлаштиришда "Актив хужум", "6x6x6" усули, "Кластер", "Муамоли эпидемиологик вазиет", "Бахс-мунозара" ва бошқа ўқитиш усулларининг аҳамияти.

Бутун дунёда ва Ўзбекистонда ривож топаётган профилактика усуллари билан таниниш.

Тиббий профилактика соҳасида жаҳон тиббиётида мавжуд бўлган долзарб масалалар.

6.3. Аҳоли саломатлигини сақлашда иммунопрофилактиканинг аҳамияти.

Иммунопрофилактика тушунаси. Юкумли касалликларга қарши курашда аҳолини эмлаш ва қайта эмлаш. Хозирги даврда эмлаш учун қўлланиладиган вакциналар, уларнинг турлари, уларни олиш, ташини усуллари. Режали эмлаш, эпидемик кўрсатмаларга бинонан эмлаш, миллий эмлаш календарли, эмлаш самарадорлиги ва уни аниқлаш усуллари.

Ўзбекистонда бутунли кундаги миллий эмлаш календарли ва унинг жаҳондаги аналоглари. Махсус эмлашнинг юкумли касалликлар билан касалланиш динамикасига таъсири. Вариоляция, эмлаш (вакцинация) тушунчаларига таъсиф. Иммунопрофилактика тарихи. Эпидемияга қарши курашни тизимда профилактик эмлашнинг ўрни. Эмлаш воситаларини қўллаш ва организмга юбориш усуллари. Актив ва пасив иммунитет ҳосил

килиш учун ишлатиладиган эмлаш воситаларининг асосий гуруҳлари. Эмлашга бўлган кўрсатмалар ва монеликлар. Эмлаш календари ҳақида тушунча. Профилактик эмлаш ишларининг сифати ва самарадорлигига баҳо бериш.

VII. Педагогик амалиёт

Кайта тайёрлаш ва малака ошириш курсларида педагогик амалиёт очик маърузалар ва амалий машғулотлар ўтказилиши, ўтилган дарсларнинг муҳокама қилиниши ва танқидий таҳлил этилишига асосланган ҳолда амалга оширилади.

Педагогик амалиёт кайта тайёрлаш ва малака ошириш йўналишлари ва мутахассисликларининг ўзига хослигидан келиб чиққан ҳолда олий таълим муассасаларининг тегишли профиль кафедраларида таъкид этилади.

Амалий машғулотларни таъкид этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотларда тингловчилар ўқув модуллари доирасидаги иккунли топшириқлар, кейслар, ўқув лойиҳалари, технологик жараёнлар билан боғлиқ вазиятчи масалалар асосида амалий ишларни бажарилди.

Амалий машғулотлар замонавий таълим услублари ва инновацион технологияларга асосланган ҳолда ўтказилди. Бундан ташқари, мустақил ҳолда ўқув ва илмий адабиётлардан, электрон ресурслардан, тарқатма материаллардан фойдаланиш тавсия этилади.

Мустақил таълимни таъкид этишнинг шакли ва мазмуни

Мустақил таълим тегишли ўқув модули бўйича ишлаб чиқилган топшириқлар асосида таъкид этилади ва унинг натижасида тингловчилар биттирув иши (лойиҳа иши) ни тайёрлайди.

Биттирув иши (лойиҳа иши) талаблари доирасида ҳар бир тингловчи ўзи даре бераётган фани бўйича электрон ўқув модулларининг тақдиротини тайёрлайди.

Электрон ўқув модулларининг тақдироти қўйилди тарқибий қисмлардан иборат бўлади:

Кейслар банки;

Мавзулар бўйича тақдиротлар;

Бошқа материаллар (фанини ўзлаштиришга ёрдам берувчи қўшимча материаллар: электрон таълим ресурслари, маъруза мағни, глоссарий, тест, кроссворд ва бошқ.)

Электрон ўқув модулларини тайёрлашда қўйилдидаги алоҳида эътибор берилади:

- тавсия қилинган адабиётларни ўрганиш ва таҳлил этиш;
- соҳа тарқибийлигининг устувор йўналишлари ва вазифаларини ёритиш;
- мутахассислик фанларидаги инновациялардан ҳамда илгор хорижий тажрибалардан фойдаланиш.

Шунингдек, мустақил таълим жараёнида тингловчи касбий фаолияти натижаларини ва талабалар учун яратилган ўқув-методик ресурсларини “Электрон портфолио” тизимига киритиб бориши лозим.

Дастурининг ахборот-методик таъминоти

Модулларни ўқитиш жараёнида ишлаб чиқилган ўқув-методик материаллар, тегишли соҳа бўйича илмий журналлар, Интернет ресурслари, мультимедиа маҳсулотлари ва бошқа электрон ва котғоз вариантдаги манбаалардан фойдаланилади.

Адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарлари

1. Каримов И.А. Юскак маънавият – сипатлимас куч. –Т.: “Мавнавият”, 2008.– 176 б.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида. –Т.: “Ўзбекистон”, 2011.–440 б.
3. Каримов И.А. Она юртимиз бахти икболи ва буюк келажакги йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир. –Т.: “Ўзбекистон”, 2015. – 302 б.
4. Мирзиёев Ш.М. “Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини мард ва олижаноб халқимиз билан бирта қураимиз” мавзусидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлатимизга қаратилган таълим ва маданият бағишланган Олий Мажлис палаталарининг кўшма мажлисидаги нутқи. –Т.: “Ўзбекистон”, 2016. – 56 б.
5. Мирзиёев Ш.М. “Конун устуворлиги ва инсон маффақатларини таъминлаш – юрт тараққийи ва халқ фаровонлиги гарови” мавзусидаги Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганнинг 24 йиллиги таъминланган таълим ва маданият маросимдаги маърузаси. –Т.: “Ўзбекистон”, 2017. – 48 б.
6. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил катъий тартиб-интизом ва шахсий жавабдорлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондириши бўлиши керак. –Т.: “Ўзбекистон”, – 2017.– 102б.
7. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирта қураимиз. –Т.: “Ўзбекистон”, 2017. – 488 б.

II. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. –Т.: Ўзбекистон, 2014.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдан “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Харватлар стратегияси тўғрисида”ги 4947-сон Фармони.
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 5 июлдаги “Ёшларга оид давлат сёсати самарадорлигини ошириш ва Ўзбекистон ёшлар иттифоқи фаолиятини кўллаб-қувватлаш тўғрисида”ги 5106-сон Фармони.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июлдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 4732-сон Фармони.
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 2 февралдаги “Коррупцияга қарши қураллиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конунининг қондаларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПК-2752-сонли қарори.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПК-2909-сонли қарори.

7. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли Қарори.
8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 20 августдаги “Олий таълим муассасалари раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш ташқил этиш чора тадбирлари тўғрисида”ги 242-сонли қарори.
9. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 27 февралдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш қуралари тўғрисидаги қонунга ўзгартириш ва қўшимчалар қиритиш ҳақида”ги 103-сонли қарори.
10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 05-майдаги “О меҳрақ по дальныйшему реформированию системы медицинского образования в Республике Узбекистан”ги 2956-сон Қарори.

III. Махус адабиётлар

1. “Аҳолининг санитария-эпидемиология осойишталиги тўғрисида” ЎзР Қонун. (393 сонли) -2015 й.
2. Diane Bebebe, Ann M. Johns, Brian Paltidge. New directions in English for specific purposes research. The University of Michigan Press, 2011.
3. Сурмин Ю.П. Теория систем и системный анализ: Учебное пособие.– Киев: “МАУП”, 2003.– 242с.
4. G'ulomov S.S., Vegalov B.A. Informatika va axborot texnologiyalari.–Т.: Fan, 2010.–686с.
5. Ишмухамедов Р.Ж., Юлдашев М. Таълим ва тарбияда инновацион педагогик технологиялар.–Т.: “Никол” нашриёти, 2013. 2016.–279б.
6. Karimova V.A., Zayniddinova M.B., Nazdova E.Sh., Sadikova Sh.Sh. Tizimli ta'lim asoslati.– Т.: “O'zbekiston faylasoflar milliy jamiyati nashriyoti”, 2014.–192 b.
7. Michael Swan, Catherine Walker. The Good Grammar Book. Oxford, 2001.
8. Норенков И.П., Замин А.М. Информационные технологии в образовании: Учебное пособие.– М.: Изд. МГТУ им. Н.Баумана, 2002.–336с.
9. Подласый И. Педагогика. Новый курс: учебник для студ. педагог. вузов. - в 2-х кн. – М.: ВЛАДОС, 1999. – 567 с.
10. Крестьянская педагогика. Методология, теория, практика. / под ред. д.т.н., проф. В.В.Попова, акад. РАО Ю.Г.Кургулова.-3-е изд.–М.: “БИНОМ. Лаборатория знаний”, 2012.–319 с.:ил.
11. Peter Master. English Grammar and Technical Writing. Regional Printing Center, 2004
12. Сергеев И.С. Основы педагогической деятельности: Учебное пособие. – СПб.: Питер. Серия “Учебное пособие”. 2004–316 с.: ил.
13. Арингов М. Интернет ва электрон почта асослари.–Т.: 2000. – 218 б.

14. Vonita R. et al. Basic epidemiology, 2nd edition. – WHO, Geneva: WHO Press, 2006. – 225 p.
15. Leon Gordis Epidemiology, 5th edition, Philadelphia, USA 2014
16. Mandell, Douglas, and Bennett's Principles and Practice of Infectious Diseases, 8 edition, USA, 2014
17. Mandell, Douglas, and Bennett's Principles and Practice of Infectious Diseases, 8 edition, USA, 2014
18. Robert H Fries. *Epidemiology 101*, Boston: Jones and Bartlett Publishers, 2010
19. Давидова Н.Н. Педагогик технологиялар ва педагогик маҳорат. – Т.: Молия, 2003. – 192 б.
20. Исмаилов А.А., Жалалов Ж.Ж., Саттаров Т.К. Ибрагимхожаев И.И. Инглиз тили амалий курсидан ўқув-ўқувчи мақола. Basic User/ Breakthrough Level A1/-T.: 2011. – 182 б.
21. Ишмухамедов Р., Абдуқодиров А., Пардаев А. Тарбияда инновацион технологиялар (таълим муассасалари педагог-ўқитувчилари учун амалий таълим). – Т.: "Истеъдод" жамғармаси, 2009. – 160 б.
22. Ишмухамедов Р., Абдуқодиров А., Пардаев А. Таълимда инновацион технологиялар (таълим муассасалари педагог-ўқитувчилари учун амалий таълим). – Т.: "Истеъдод" жамғармаси, 2008. – 180 б.
23. Миргазиев О. М., Зуева Л.П., Матназарова Г.С. Эпидемиология. Тошкент-2016.-950 бет
24. Миргазиев О. М. Эпидемиологиядан амалий машғулотлар учун қўлланма. – Тошкент, 2003. – 242 б.

IV. Электрон таълим ресурслари

1. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги: www.edu.uz.
2. Ўзбекистон Республикаси Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат қўмитаси: www.asi.uz.
3. Компютерлаштириш ва ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш бўйича Мувофикаштирувчи кенгаши: www.ictsoilpcj.gov.uz.
4. Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Бош илмий-методик марказ: www.bimtm.uz
5. [www. Ziyouet. Uz](http://www.Ziyouet.Uz).
6. Info.com.uz электрон журнали: www.info.com.uz.

ИШЛАБ ЧИКИЛГАН:

Олий таълим тизими педагог ва раҳбар кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг маънавиятини оширишни ташкил этиш Бош илмий-методик маркази

Директор

У.Ш.Бетимқудов

М.У.

201 й.

Тошкент тиббиёт академияси хузуридаги педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва маънавиятини ошириш тармоқ маркази

Директор

У.А.Ташкенбаева

М.У.

201 й.

КЕЛТИРИЛГАН:

Соғлиқни сақлаш вазирлиги
Фарвора қўвчилик ва ахборот-коммуникация технологиялари бош бошқармаси
Бошқарма бошлиғи
Ў.С.Исмаилов
201 й.

